

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI**

MAHUR BESTE

LEYLA TÜRKOĞLU

TEZİN DANIŞMANI: DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ

**HAZİRAN 1999
LEFKOŞA / KIBRIS**

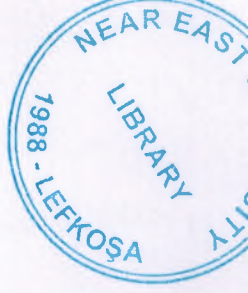
**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI**

**MAHUR BESTE
BİTİRME ÇALIŞMASI**

LEYLA TÜRKOĞLU

TEZİN DANIŞMANI: DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ

**HAZİRAN 1999
LEFKOŞA / KIBRIS**

AHMET HAMDİ TANPINAR

MAHUR BESTE(ROMAN)

Maddi unsurlar

- 1. Eşya Unsurları**
- 2. Yer ve Mekan Unsurları**
- 3. Yiyecek İçecek Unsurları**

ÖNSÖZ:

Bu bitirme çalışması Yakın Doğu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü yeni türk edebiyatı kapsamı dahilinde yapılmıştır.

Çalışmada Ahmet Hamdi Tanpınar'ın ~~Mahur~~ beste romanı ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu kapsam içinde romanın taki maddi unsurları çıkarılmıştır. Bu romanda özellikle eşya unsuru önemli yer tutar. Ayrıca bilinmeyen kelimeler çıkarılıp anlamları verilmiştir.

Bu çalışmada beni yönlendiren, her türlüö yardımı esirgemeyen Doç. Dr. Bülent Yorulmaz'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	I
İçindekiler.....	II
1. Giriş.....	1
2. Yazarın Hayatı.....	2-3
4. Bölümlere göre unsurlar, kelimeler ve anlamlar.....	4-27
5. İndeks.....	28-36
6. Kaynakça.....	37

1. GİRİŞ

MAHUR BESTE

Mehmet Kaplan bu eser için “ Geçmiş zaman insanların hikayesi” der. Bölüm başlıkları hikayelerden meydana gelir.

İKİ UYKU ARASINDAKİ DÜŞÜNCELER

Behçet Bey, merhum zevcesi Atiye hanım tanıtılır. Eşyalara bakışında ayna motifi karşımıza çıkar. Ahmet Hamdi Taşpınar 'a göre aynı zamanı ebedileştiren eşyadır.

BABA İLE OĞUL

Behçet Beyle babası arasındaki ilişkiler ve İsmail Molla'nın görevi için Hicce'a gidişi, orada yaşananlar anlatılır.

İKİ DÜNÜR

Molla Bey'in din anlayışı, İsmail Molla ile Ata Molla'nın ilişkileri anlatır.

BEHÇET BEYİN EVLİLİK YILLARI

Taşpınar'ın saadet ve felaket hakkındaki görüşleri önemli; ızdırapla ölümün insan hayatında bir gerçekle olduğunu ve bu gerçekle yaşayan insanın hayata mana vermesi gerektiğini söyler. Mahur Beste'nin hikayesini bu bölümde anlatır.

GARİP BİR İHTİLALCI

Sabri Hoca tarihi zamanın içinde veren enteresan tiptir.

HISIM AKRABA ARASINDA

Çevredeki insanlar ve yaşadıkları anlatılır.

ESKİ BİR KONAK

Halit Bey bu konaktan ayrılan mutlu olup olmadığını anlatır. Madde ve ruh arasındaki münasebet ele alınır.

(Ruhsar adında bir kız) insanı iç dünyasıyla incelemeye çalışan bir bölümdür.

MAHUR BESTA HAKKINDA BEHÇET BEY'E MEKTUP

Huzur romanına bir adım atılmış olur.

Mahur beste geçmiş zamanı billûrlaştırıyor. Taşpınar insan ile zaman, tarih arasındaki münasebeti yakalamaya çalışır.

AHMET HAMDİ TANPINAR

(1901-1962)

Sembolizmin havası içinde soyuta kaçan şiir tarzının ve yepyeni çok kudretli roman, hikaye, deneme tarzlarının öncü ustası Ahmet Hamdi Tanpınar, İstanbul'da doğdu. Babasının memurluğu dolayısıyla bütün çocukluğunu, Ergani madeni, Sinop, Siirt, Musul, Antalya gibi yerlerde geçirdi.

1918'de İstanbul'a gelip önce Baytar Mektebi'ne, sonra Edebiyat Fakültesi'ne girdi (1919-1921 de Aergahta) ilk yazıları çıktı.

1923'te Erzurum Lisesi edebiyat öğretmenliğine atandı. Sonra bir çok liselerde ve Gazi Terbiye Enstitüsünde öğretmenlik yaptı. Bir süre Güzel Sanatlar Akademisi'nde sanat tarihi, estetik ve mitoloji okuttuktan sonra 1939'da İstanbul Üniversitesi Yeni Türk Edebiyatı profesörü oldu. 1942'de Maraş Milletvekili olarak Meclise girdi. Sonra yine ili kürsüsüne döndü.

1953'te yaptığı ilk Avrupa seyahatinde Fransa, Belçika, Hollanda, İngiltere, İspanya ve İtalya'yı dolaştı.

Kişiliği:

Ahmet Hamdi Tanpınar, Doğu ve Batı kültürlerini iyice sindirmiş ve bunlar ile yepyeni senteze ulaşmış bir sanat ve fikir adamıdır.

Tenkitçi, estetikçi ve edebiyat tarihçisi olarak yani ve eski edebiyatları yeter sevgi ile değerlendirmiş kendi sanatında ise sürekli yenilik peşinde olmuştur.

Yahya Kemal'in etkisi çoktur. 18 yaşına kadar babasıyla, daha sonra öğretmen, profesör, mebus olarak kendi başına gezdiği Anadolu'nun tarih ve coğrafyasının, geçmişi ve güzellikleriyle maddi manevi portresini iyi bildiği İstanbul'ul ve Avrupa ülkelerinin onun şiirlerinin bir görüş ve mecaz zenginliği kattığı, nesillerine ise bol tasvir, mecaz, duygu, rüya malzemesi olarak girdiği görülmektedir.

Fikirleri :

Ahmet Hamdi Tanpınar, kesin sonuçlara varıp katılmaktansa aramayı, sezmeyi ve düşünmeyi tercih eden çok kültürlü, çok renkli yazıcılardandır. Sanatkarın her şeyden önce sağlam bir tarih şuuruna yaslanması gerektiğini söyler.

Türler :

Ahmet Hamdi Tanpınar şiir, hikaye, roman, deneme, tenkit, makale, edebiyat tarihi gibi türlerde eser vermiştir. En kuvvetli tarafı şairliğidir. Milli Edebiyat Akımının hakim olduğu dönemlerde yetişen şairlerdendir.

Ahmet Hamdi Tanpınar biçim unsurlarına yarı vezne, kafiye, nazım şekline bağlı kalmış bir şairdir. Aşk, fizik ötesi, ölüm, ruh, musiki gibi temaları işler. İç ahenge önem vermiştir.

İlk şiiri Musul Akşamları adlı şiiridir. Ölümünden önce şiirler (1961) adıyla basılmış. Dergah Kitapevi (1976) Bütün Şiirler başlığı altında yeniden yayınlanmıştır.

Hikaye türünde ilk denemesi Geçmiş Zaman Elbiseleri (1936), Abdullah Efendinin Rüyları (1943) ilk hikaye kitabıdır, ikincisi Yaz Yağmuru (1955). 1948'de tefrika edilen Mahur Beste hikayeden romana geçişi temsil eden uzun hikaye veya ilk romanıdır. Kitap halinde (1975) yayınlanır. Huzur(1949) en başarılı romanıdır. Saatleri Ayarlama Enstitüsü (1962), Sahnenin Dışındakiler (1973) diğer romanlarıdır. Aydaki Kadın adlı romanı müsvedde halindedir.

Beş Şehir adlı denemeler kitabı Tanpınar'ın şaheseridir. Türk şehirlerine (Ankara, Erzurum, Konya, Bursa, İstanbul), Yahya Kemal'in İstanbul'a bakışını örnek alan tarihi ve estetik bir açıdan bakmış ve bu şekilde milliyetimizin unsurlarına coğrafya ve tarih içinde göstermeye çalışmıştır. Bursa'da Zaman şiiri, Beş Şehirdeki aynı isimli denemenin şiir olarak mukabilidir. Asıl konusu hayatımızda kaybolan şeylerin ardından duyulan üzüntü ile yeniyi karşı beslenen iştiyaktır.

Tevfik Fikret (1937), Yahya Kemal (1962) küçük monografileridir. Tanpınar'ı muhtelif yerlerde, muhtelif zamanlarda yazdığı makalelerinden bir kısmı Zeynep Kerman tarafından bir kitapta Edebiyat Üzerine Makaleler ismi altında toplanmıştır ve MEB tarafından bastırılmıştır(1969). Yaşadığım Gibi (1970), ölmeden önce tasarladığı gibi makalelerinden bir kısmını toplayan diğer bir kitaptır. Zeynep Kerman Tanpınar'ı Mektuplarını da Ahmet Hamdi Tanpınar'ı (1974) ismi ile kitaplaştırmıştır.

İki uyku arasındaki düşünceler

Eşya ile ilgili unsurlar

Yatak

Saat

Zemberek: 1- Saatlerin çeşitli parçalarını harekete geçiren yay
2- Kapılara takılan yaylı kapama düzeneği.

Hamdullah yazmazı Kur'an'ı Kerim

Kur'an

Pencere

Karyola

Örtü

Kahvaltı tepsisi

Tanbur: Türk halk müziğinde kullanılan, cura, bulgari, çöğür, bağlama gibi mızrapla çalınan telli verilen genel ad.

Rahle: Üzerinde kitap okumak, yazı yazma için yapılmış küçük ve dar masa. Genellikle cami ve medreselerde Kur'an okumak için kullanılır.

Bebek(oyuncak)

Koltuk

Komidin: Karyolanın yanı başına konulan üstü masa biçimindeki dolaptır.

Sedir

Lamba

Kitap

kibrit kutusu

kütüb-i nefise:

Kütüp (aktap, kutp): 1- Bir tarikatın ulusu Gaus'ten sonra gelir.
2. bir mevzuda geniş bilgisi ve salahiyeti olan kimsedir.
3. bir grubun kavmin başı ulu'su büyüğüdür.

Nefise: Pek çok, hoş giden, en güzel, çok beğenilen anlamına gelir.

Feramin: Fermanlar, buyruklar anlamına gelir

Çekmece

Evrak

Mücellitlik aletleri ve levazım : Kitap ciltlemek için gerekli olan araç ve gereçlerdir.

Ney : 1-Kamış, 2-Müzik aleti olan ney kamışından yapılan düdük.

Antika eşya: Değerli, eski bir geçmişi olan eşyalardır.

Çanak

Çömlek

Fincan

Gümüş takımı

Sedef ayna

Gardırop

Minyatür: 1-Çoğunlukta yazma eserlerde görülen ışık, gölge, oylum duygusu yansıtılmayan küçük renkli resim sanatıdır

2-Bu biçimde ki resim

3-bir şeyin küçük ölçekte kopyası benzeridir.

Billur kase: Parlak ve şeffaf taş veya pek saf ve temiz beyaz cam, kristal den yapılmış çukur çanak.

Yorgan

Tel ve duvak

Konsol: Duvar kenarına yerleştirilen üzerine ayna ve başka yük eşyası konulan,çekmeceli yüksek mobilya.

Kapı

Masa

Çarşaf

Bohemya billuru: Çekoslovakya'nın en mühim parçasını teşkil eden kıtada yapılan billur

Eşyalar

Seru porseleni

İran halısı

Hint ve Bizans oyması fildişi baston

Ayna

Bekir ve Bursa kumaşı

İstanbul yazması

Edirne kesmesi

Koleksiyon

Mücevher ve çekmeces

Çeşmibülbül: Üzeri sarmal süsler ve çiçek motifleriyle bezenmiş cam işlerine verilen ad

Şamdan

Sûrahi

Resim

Kartpostal

Sepet

Yelken

Çerçeve

Elmas

Çivi

Çekiç

Pusula

Altın saat

Takvimli saat

Mahfaza: içinde öteberi saklanan küçük kutu, kap

Zarf

Vazo

Yer Ve Mekan İle İlgili Unsurlar

Taşlık: 1-Taşı bol, taşlı yer.

2-Taşla döşenmiş avlu, sofa merdiven altı vb. yerlerdir.

Fatih camii

Sokak

Apartman

Köşk

Ev

Mısır

Yemek sofrası

Mektep

Şura-yı Devlet: Danıştay İki daireden ibaret kaldı. Bu kurulda Reis, Reis-i Sani, Baş Katipte bulunur.

Sahaflar: Genellikle eski kitapların alınıp satıldığı yerdir

Antikacı dükkanı

Oda

Maçka'daki ev

Bina

Konak: 1-Büyük gösterişli ev 2-hükümet işlerinin görüldüğü yer 3-Yolculukta gece geçirmek için inilen konaklanan yer.

Atölye

Mezar

Salon

Bedesten: İçinde değerli eşya alınıp satılan kapalı çarşı.

Müze

Karlı dağlar

Yalı

İsviçre

Boğaz

Saray

Harem: 1-Saray ve konaklarda kadınlara yarılan bölüm. 2-Bu bölümde oturan kadınların hepsi. 3-Eskiden kadın eş anlamında idi. 4-Yasak kılınmış demektir.

Bahçe

Sofa: Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer.

Hol

Arnavut köy

İstanbul

İngiltere

Roma

Yiyecek İle İlgili Unsurlar

Çay

BABA İLE OĞUL

Eşya İle İlgili unsurlar

Kitap

Boya

Mengene: 1-Onarma, işleme, düzeltme gibi işlemlerin uygulanacağı nesneyi sıkıştırıp istenildiği tutturmaya yarayan bir çeşit sıkıştırıcı alet. 2-Yağını ve suyunu çıkarmak için ürünleri sıkmaya yarayan alet veya araçtır.

Tutkal

Ebrulu kağıt

Meşin hevenk

Meşin: 1-Serpilmiş koyun derisi. 2-Bu deriden yapılmış olan eşyalar.

Hevenk: Bir ipe geçirilmiş veya birbirine bağlanmış yaş yemiş veya sebze bağıdır. Burada ise koyun derisinden yapılmış bağ anlamındadır.

Pencere

Masa

Renkli bezler

Çiriş: Çiriş otu kökünün öğütülmesiyle yapılan ve su ile karılarak tutkal gibi kullanılan esmer, sarı bir toz.

Tutkal

Lahıyalar

Döşek

Yatak

Kese: Cepte taşınan içine para ve tütün gibi eşyalar koyulan kumaştan veya örgüden yapılan küçük torba.

Yüzük

Tebeşir silgisi

Para

Senet

Altın, gümüş nişan

Madalya

Taht

Kafes

Tokmaklı kapı

Demir kapı

Torba

Yer Ve Mekan İle İlgili Unsurlar

Yalı

Selamlık: 1-Eskiden saray, köşk veya konaklarda erkeklerin bulunduğu ve erkek konaklarının alındığı bölüm.2-Osmanlı padişahlarının Cuma namazını kılmak için cami ye giderken yapılan törendir.

Mabeyn: 1-Eski konaklarda harem ile selamlık arasındaki daire.2-Padişah Sarayıdır.

İstanbul

Mekke

Mektep: Yazı yazılan yer, yazıhane, büro, eskiden anlamında kullanılırdı.

Hicaz

Emirgan

Cilt atölyesi

Tavan arası

Merdiven

Boğaz

Beyoğlu

Anadolu

İstanbul

Londra

Avrupa

Avrupa bankaları

İsmeli'de çiftlik

İstanbul'da akar: Para getiren mülk, ev, dükkan, bağ, bahçe.

Eski şehir'de değirmen: Su, rüzgar, buhar, elektrikle döndürülerek buğday ve sair tanelerinin öğütüldüğü yer.

Selamlık

Konak

Sarraf dükkanı

Orman

Kütüphane

Çarşı

Meydan

Ocaklar

Tekke

Oda

Hacıbektaş

İKİ DÜNÜR

Eşya İle İlgili Unsurlar

Zemberek

Sürme

Tahta

Silah

Akçe: 1-Küçük gümüş para. 2-Her tür madeni para

Yatak

Çeyiz

Çadır

Para

Fincan

Kapı

Tepsi

Perde

Lamba

Satranç taşları

Gazete

Yer Ve Mekan İle İlgili Unsurlar

Fransa

Paris

Medrese: Okulun geçmiş dönemdeki adıdır. Medrese ders görülen yer.

Laboratuvar

Saray

Meşihat: Şeyhlik, şeyhülislam kapısı demektir.

Konak

Yalı

Oda

Bosna

Kütüphane

Yiyecek Ve İçecek İle İlgili Unsurlar

Sigara

Enfiye:

Keyif için buruna çekilen çürütülmüş ve içine bazı kokulu maddeler katılmış tütün tozu, burun otudur.

Kahve

İçki

BEHÇET BEY'İN EVLİLİK YILLARI

Kağıt oyuncak

Bebek(oyuncak)

Koltuk

Roman

Yatak

Tahta

Kanepe

Komodin

Gümüş tepsi

Lamba

Avize

Nişan

Çiçek

Yastık

Fincan

Köşe minderi

Kitap

Zemberek

Pencere

Yemek masası

Kapı

Saat

Yer Ve Mekan İle İlgili Unsurlar

Oda

Şura-yı Devlet

Haliç

Mektep

Mülkiye: 1-Siyasal bilgiler fakültesinin eski adıdır.2-Asker olmayan sınıfı

Ev

Yeni kapı Mevlevîhanesi

Fetvahane

Boğaz yalıları

Saray

Bebek

Kanlıca

Paris

Rumeli

Bursa

Büyük ada

Salon

İstanbul

Konak

Yiyecek, İçecek İle İlgili Unsurlar

Çay

GARİP BİR İHTİLALCİ

Eşya İle İlgili Unsurlar

Para

İlam: Bir davanın mahkemece nasıl bir hüküm ve karara bağlandığını resmi

Vesika

Nafaka: 1-Yiyecek parası, geçimlilik.2-Birinin kanunen geçindirmek mecburiyetinde bulunduğu kimselere mahkeme kararıyla bağlanan aylıktır.

Katran

Ağ

Zift: Katran ve diğer maddelerin buharlaşmasından veya damıtılmasından elde edilen kolay kırılan az ısı ile eriyen, katı, siyah, parlak madde, kara sakızdır.

Hokka: Metal, cam veya topraktan yapılan küçük kap.

Kalem

Senet

Yatak

Değnek

Kapı

Pencere

Yastık

Yorgan

Çuval

Mücevher

Fener:

1-Saydam bir maddeden yapılmış veya böyle bir maddeyle donatılmış için de ışık kaynağı bulunan aydınlatma aracı2-Gemilere yol gösteren ışık kulübesi, deniz feneridir.

Mecidiye:

(Abdülmecid'in adından) Eskiden kullanılan ve o zamanın 20 kuruş değerinde olan gümüş zikre.

Kitap

Keser

Gazete

Karyola

Yemek masası

Bohemya billuru

Avize

Masa

Musluk lülesi

Demir

Tuğla

Hediye

Tahta

Ceviz sandık

Sandık

Çakı

Kalemtıraş

Yazı takımı

Eyüp oyuncağı

İpek mendil

Kutular

Konsol

Keşköl: Dervişlerin veya dilencilerin kullandığı, Hindistan cevizi kabuğundan veya abanozdan yapılmış dilenci çanağı.

Tılsım

Kandilli Yazması: Kandiller ile ilgili yazma işidir. Basın tekniğinin gelişmediği dönemlerde elle yazılan kitaplardır.

Bursa dokuması

Fotoğraf

Defter

Suluboya

Resim

Ayna

Portre

Venedik Feneri

Kandil mumu

Fırça

Tas

Gelinlik tacı

Mum

Yer Ve Mekan İle İlgili Unsurlar

Ev

Medrese

Konak

İstanbul

Saray

Babiali: 1-Osmanlı İm. Luğu döneminde İstanbul'da sadaret(başbakanlık) dahiliye, hariciye nezaretleri(iç ve dış işleri bakanaklıkları) ile Sura-yı Devlet(Danıştay) dairelerinin bulunduğu yapıdır.2-İstanbul'da bu çevredeki basın.

İstanbul sokakları

Mahkeme

Dalyan: Deniz, göl ve ırmaklarda kıyılara yakı yerlerde ağ ve kazıklarla oluşturulan, büyük balık avlama yeridir.

Zonguldak

Odesa

Avrupa

Petersburg: SE Virginia (A.B.D.) de ticaret ve endüstri şehri.

Viyana

Adana

Tirebolu

Giresun

Mahalle

Camii

Medrese

Matbaa

Oda

Hersek

Selamlık

Rüştiye: 1-Rüşd'e erginliğe ait, ergilikle ilgili. 2-Ortaokul (Eskiden iptidai ile idadi arasında – üçü ilk, üçü orta olmak üzere altı sınıflık mektep idi.).

Bahçekapı'daki gözlükçü

Bağdat

Rumeli

Mecidiye camii

Çırağan sarayı

Anadolu

Balıkesir

İzmir

Konya

Sofra

Taşlık

İskele

Eşref konağı: Şeref ve itibar sahibi kimselerin konağı.

Beyoğlu gazinoları

Han: 1-Kervansaray, otel. 2- Dükkan, meyhane

Cenyo

Nuri Osmaniye

Zonguldak

Beyoğlu

Beyazıt

Fatih

Kahveler

Galatasaray

Bulgaristan

Paris

Bursa

Arnavut Köyü

Mutfak

Kalem: Resmi kuruluşlarda yazı işlerinin görüldüğü yerdir.

Sokak

Sokak kapısı

Hamam

Köylü kulübesi

Tavan

Yalı

Yemek odası

Korular

Minare: Camilerde ezan okumaya mahsus, kule şeklindeki yapıdır.

Cadde

Cumbalı evler

Şadırvan: Şadırvan en çok cami avlularında bulunan, etrafı çok musluklu duvarlarla çevrili su haznesi.

Mezar

Mahalle

Boğaz

Beykoz

Sofa

Feduahane: 1-Müftünün makamı. 2-Şeyhül islam kapısı

Türbe: Toprak anlamına gelen 'turab' ile ilgili bir sözdür ve mezar üzerine yapılan bina demektir.

Bağdat

Mekke

Medine

Mısır

Ramazan sofrası

Cami Sebili

Fatih kahveleri

Küçük Pazar çarşısı

Tekke

Şeyhül İslam kapısı

Kazasker konağı

Şam

Divan yolu

Şehzade başı

Küçük Pazar

Arabistan

Asya

Sebil: 1-Kutsal günlerde karşılık beklemeden, hayır için dağıtılan içme suyu.
2-Camilere bitişik özel bir biçimde yapılmış karşılık beklemeden hayır için içme suyu dağıtılan taş yapı

Pazar yeri

Köprü başı

Kahve

Trakya

Makedonya

Arnavutluk

Meşihat

Tıbbiye

Pasteur enstitüsü

Balkon

Tıbbiye-i şahane: Çok mükemmel tıp okulu

Yiyecek İçecek İle İlgili Unsurlar

Mısır unu

Yolluk : Yolculuktan yenmek için hazırlanan yiyecek

Fındık

Pekmez

Helva

Mısır ekmeği

Salça

Kandil çöreği: Kandillerde yapılıp satılan geleneksel çörek

Manisa kavunu

Amasya kayısısı

Tekirdağ karpuzu

Hacıbekir lokumu

Gelincik şurubu: İlkbaharda kırlarda yetişen; çok kırmızı renkli bir çiçektir. Şurup ve ilacı yapılır.

Çorba

Tuz

Bal

Su

HISIM AKRABA ARASINDA

Eşya İle İlgili Unsurlar

Terazi

Pencere

Saat

Ocak

Yatak

Havan: 1-İçinde bir şey dövülen, ufalamaya tahta, taş, maden veya plastikten yapılan kap. 2-Tütün kıyma makinesidir.

Keman

İspirto lambası

Kahve takımları

Sepet

Teneke kutu

Altın

Mecelle: Medeni hukukun günün şartlarına göre düzenlenmesidir. Bu düzenleme görevi Ahmet Cevdet Paşa'ya verilir. O' da hazırladığı Mecelle(1868-1876) yılları arasında 16 cilt İslam hukukunun günün şartları ile uzlaştırılması şeklindeki bir sentezin ürünü olan büyük eserini hazırlamıştır.

Defter-i Hakanı Senedi: Devletin mal, mülk ve arazi işleri ile ilgili senedidir.

Tefsir: Kuran'ı Kerimi izah eden kitaptır.

İlam: 1-Bildirme, bildirilme, anlatma. 2-Bir davanın mahkemece nasıl bir hüküm ve bağlandığını gösteren resmi vesika.

Kalem

Karyola

Mürekkep

Petrol lambası

Dosya

Döşek

Para

Satranç tahtası

Masa

Lamba

Satranç masası

Kalem tıraş

Sargı

Yer Ve Mekan İle İlgili Unsurlar

Mülkiye

Zahire Şirketi: Gerektiği zaman harcamak üzere ambarda saklanan hububat, yiyecek ile ilgili para ve saklama işlerini üstlenen şirket.

Ev

Ali efendi dükkanı

Kahvehane

Çaycı dükkanı

Bozacı dükkanı
Merdiven
Sokak
Semt
Bahçe
Konak
Mutfak
Oda
Sofa
Meyhane
Bahçe kapı
Küçük Pazar
Vefa yolu
Şehzade başı
Beyazıt
Mercan
Balık pazarı
Galata
Beyoğlu
İstanbul
Dükkan
Kütüphane
Taşlık
Kapı arkası
Anadolu
Rumeli
Değirmen
Öküz oğlu vakfı imareti
Yırtık göz hasan efendi medresesi
Memalik-i Osmaniye: Türkiye, Osmanlı Ülkesidir.
Avukat yazıhanesi
Trabzon
Mahkeme
Atina

Odessa

İzmir

Afyon tarlası

Oda

Yiyecek İçecek İle İlgili Unsurlar

İçki

Sigara

Enfiye

Karabiber

Tuz

Biber

ESKİ BİR KONAK

Eşya İle İlgili Unsurlar

Köşe minderi

Çeyiz

Gazete

Yemek tabağı

Koltuk

Dolap

Yatak

Cüz kesesi: Kuran'ın bölünmüş olduğu otuz parçadan her birinin bir torba içine konmasıdır.

Yemek masası

Havlu

Elma iğne

Baston

Mangal

Sandık

Fildişi

Baston

Nişan

Peşkir
Kömür
Bahçe
Merdiven
Perde
Değnek
Trabzon
Kılıç kayışı
Kordon
Sırmalı eşya
Altın
Gümüş meci diye
Para
Mahmudiye altını
Yem torbası
Gümüş
Kapı
Torba
Gümüş tabanca
Haçer
İpek kumaş
Kepenik
Masa
Meşin çanta: Serpilenmiş koyun derisinden yapılan çantadır.
Çivi
Dolap
Tabanca
Bıçak
Elmas
Mücevher
Çekmece
Havan
Tabak
Yorgan

Örs: 1-Biçimleri yapılacak işe göre değişen üzerinde maden dövülen çelik yüzeyli demir araç. 2-Üzerinde çivi çakılacak ayakkabı geçirilen kunduracı aracı.

Kılıç

Kilim

Keçe: 1-Yapağı veya keçi kılının dokunmadan yalnız dövülmesiyle elde edilen kaba kumaş. 2-Yere serilen halı, kilim gibi yünlü döşemeliktir.

Sandık

Sepet

Leğen

Kuzu derisi

Sabun

Merhem

Sargı

Alçı

Ocak

Mangal

Bakır eşya

Keman

Boncuk

Muşamba

Tezgah

Fener

Kafes

Sedir

Kur'an

Minder

Papatya

Çiçek

Tahta oyması

Ayna

Çakı

Çorap tığı

Levha

Yer Ve Mekan İle İlgili Unsurlar

Konak

Salon

Ev

Oda

Sofa

Apteshane

Türbe

Darülaceze: Yoksullara, kimsesizlere bakılan yurt. Düşkünler yurdu.

Daire

Halep

Harem

Çamlıca

Saray

Kiler

Tophane

Selanik

Sofra

Cadde

Serasker kapısı

Rumeli

Kapalı Çarşıdaki dükkan

İstanbul

Türkiye

Avrupa

Çarşı

Dükkan

Gedik paşa

Kum kapı

Saraçhane

Üsküdar

Karaca Ahmet

Sokak

Defter-i hakanı dairesi: Devletin mal, mülk ve arazi işleriyle uğraşan dairesi, tapu kadastrodur.

Protestan kilisesi

Avrupa

Rumeli

Yunan

Diyarbakır

Aydın taş

Maraş

Süleymaniye

Ocak

Sarraf dükkanı

Galata

Zahire şirketi

Saraciye şirketi

Meyhane

Beyoğlu

Boğaziçi

Semt

Edirne kapı

İzmir

Mezar

Mahalle

Hamam

Semt

Beyazıt

Laleli

Cibali

Sokak

Çatı

Ev

Konak

Selamlık

Merdiven

Oda

Sofa

Harem

Çiftlik

Değirmen

Mutfak

Bedesten

Hamam

Tulumbacı koğuşu

Taşlık

Cami

Dükkan

Atölye

Kadiri dergahı

Tekke

Bostan: Sebze ve meyve yetiştirilen bahçe.

Bahçe

Pazar

Yiyecek İçecek İle İlgili Unsurlar

Zahire: Buğday ve diğer tahıl ürünleri

Rakı

Soğan

Kahve

İçki

Meze

Yumurta

Şeker

Enfiye

MAHUR BESTE HAKKINDA BEHÇET BEY'E MEKTUP

Eşya İle İlgili Unsurlar

Roman

Ayna

Kutu

Portre

Terazi

Hikaye

Takvim

Saat

Dolap

Kapı

Masa

Resim

Yer Ve Mekan İle İlgili Unsurlar

Konak

Oda

Ev

Havuz

Semt

Sokak

Sahne

Kırım

İstanbul

Yiyecek İçecek İle İlgili Unsurlar

Yumurta

İNDEKS

-A-

Adana: 26, 87, 92, 97, 97

Afyon tarlası: 126

Ağ: 87

Ahır: 143

Akçe: 61

Akvaryum: 171

Alçı: 157

Altın: 33, 53, 123, 141, 142, 142, 143, 143, 143, 144, 146, 151, 153, 153, 155, 160

Altın saat: 53

Altın ve gümüş nişan: 53, 133

Altın küpe: 95

Amasya kayısı: 109

Anadolu: 28, 47, 92, 123, 139, 139

Anadolu kasabası: 46

Antikacı dükkânı: 20, 24, 25

Antika eşya

Apartman

Araba kapısı

Arabistan

Arnavut köyü: 29, 100

Arnavutluk: 112

Apteshane: 131

Asya: 110

Atölye: 22, 22, 40, 53, 157

Atina: 125, 125

Avize: 70, 105, 105, 105, 105

Avrupa: 51, 87, 97, 100, 113, 118, 140, 142

Avrupa bankaları: 51

Avukat yazıhanesi: 123

Ayın tap: 145

Ayna: 25, 26, 27, 31, 31, 32, 35, 115, 116, 119, 120, 165, 167, 167, 169

-B-

Babıali: 44, 86, 139

Bebek: 20, 20, 34, 66, 76

Badem: 110

Bağdat: 91, 108, 171

Bahçe: 33, 121, 123, 161

Bahçe kapı: 120

Bahçekapı'daki gözlükçü: 91

Bahşiş: 52, 55

Bal: 117

Balık: 87

Balkon: 116

Balık pazarı: 121

Balıkesir: 92

Bakır eşya: 158

Barbunya: 110

Basra: 108

Baston: 133

Bedesten: 25, 154

Bedii mektep: 29

Bekir ve Bursa kumaşı: 25

Berlin: 115

Beyazıt: 98, 120, 151

Beykoz: 106

Beyoğlu: 42, 44, 52, 98, 121, 147

Beyoğlu gazinoları: 97

Beyoğlu sarrafları: 52

Bez: 39

Biber: 127, 127

Billur kase: 22

Bıçak: 96, 151

Bohemya billuru: 24

Bohemya billuru avizesi: 105

Boğaz: 27, 41, 106

Boğaz yalıları: 78

Boğaziçi: 147

Bohça: 136, 136, 141, 141, 150, 150

Boncuk: 161

Bosna: 57

Bostan: 161

Boş kağıdı: 87

Boya: 39

Bozacı dükkanı: 120

Bulgaristan: 99, 112

Bursa: 79, 92, 99, 107, 109

Bursa dokuması: 109

Büyük çarşı: 54

-C-

Cadde: 106, 139

Cam: 95

Cami sebili: 88, 106, 109, 111, 111,

157

Camekan: 22

Cenyo: 97, 98

Ceviz sandık: 107, 169

Cibali: 152

Cilt atölyesi: 39

Ciltçi dükkanı: 39

Ciltlenen kitaplar: 22, 43

Cülüş ulufeleri: 55, 134

Cüzdan: 123

Cüz kesesi: 131

Cumbalı evler: 106

Cuval: 94

-Ç-

Çadır: 62

Çakı: 107, 165

Çanak: 22, 39

Çamlıca: 47, 117, 134

Çamaşır sepeti: 156

Çarşaf: 23, 29

Çarşı: 54

Çatı: 132

Çatı odası: 39

Çay: 19, 72

Çaycı dükkanı: 120

Çekiş: 33

Çekmece: 21, 22, 25, 153, 164

Çerçeve: 27

-D-

Daire: 132, 143, 144, 145

Dalyan: 87

Dantel: 150

Dahiliye kalemi: 43

Darülaceze: 131

Defter: 115

Defter-i hakanı dairesi: 142

Defter-i hakanı senedi: 123

Değirmen: 123

Demir: 54, 106

Demir kapı: 54

Demirci örsü: 155

Diyarbakir: 145

Divan yolu: 105

Dosya: 124

Dolap: 131, 150, 169

Döşek: 43, 125

Dükkan: 141, 141

-E-

Edirne: 162

Edirnekapı: 148

Edirne kesmesi: 25

Eğlence yerleri: 59

Elmas: 28, 33, 154

Elmas iğne: 133

Enfiye: 61, 163

Enfiye kutusu: 127

Emirgan: 38

Erenkoöy: 75

Eskişehir: 51

Eşraf konağı: 95

Etfaiye: 106

Evrak: 21

Ev: 21, 29, 40, 45, 55, 63, 72, 73, 82, 82, 82, 85, 88, 88, 102, 102, 106, 107, 107, 109, 114, 122, 122, 123, 127, 127, 128, 129, 129, 130, 130, 130, 130, 131, 131, 131, 135, 137, 138, 138, 138, 145, 148, 148, 148, 149, 150, 151, 151, 151, 152, 152, 152, 152, 153, 153, 153, 153, 153,

154, 154, 154, 157, 157, 158, 162, 162, 163, 169, 171, 172, 172.

Eyüp oyuncacı: 107

-F-

Fatih: 46, 98, 152

Fatih camii: 16

Fatih kahveleri: 109

Fener: 95, 109, 116, 117, 163

Feramin: 21

Frenkçe gazeteler: 97

Fetvahane: 78, 108, 109

Fındık: 95

Fildişi baston: 133

Fransa: 56

Fırça: 117

Fincan: 22, 63, 72

Fotoğraf: 110

-G-

Galata: 121, 146

Gardrop: 22, 22

Gazete: 65, 97, 102, 130

Gedik paşa: 141

Gelincik şurubu: 111

Gelinlik süsleri: 22

Gelinlik tacı: 118

Gözlük: 97

Giresun: 87, 94, 96

Gül: 27, 28, 72

Gümüş: 142

Gümüş takım: 22

Gümüş tabanca: 144

Gümüş tepsi: 69

-H-

- Hac:** 158
Hacıbektaş: 155
Hacıbekir lokumu: 159
Halep: 132
Haliç: 70
Hamam: 103, 142, 149, 150
Hamam kapısı: 150
Hamdullah yazması: 25, 109
Hamdullah yazması Kur'an'ı Kerim: 16
Han: 97
Hançer: 144
Harem: 28, 37, 39, 40, 48, 49, 132, 132, 134, 144, 145, 145, 152
Harem kapısı: 145
Harp meydanı: 62
Havan: 121, 154
Havlu: 132
Havuz: 170
Helva: 95
Hersek: 89
Hicaz: 37, 42
Hint ve bizans oyması fildişi: 24
Hikaye: 168, 168, 174, 174, 175, 175, 175
Hokka: 88

-İ-

- İçki:** 63, 122
İlaç: 98,
İlam: 87, 123

İlam sureti: 123

İran halısı: 24

İp: 163

İpek mendil: 107

İpek kumaş: 144

İngiltere: 33

İskele: 95

İspirto lambası: 122

İstanbul: 28, 28, 30, 36, 45, 46, 46, 51, 52, 52, 53, 54, 82, 85, 86, 86, 86, 86, 87, 88, 92, 94, 95, 100, 100, 106, 107, 113, 122, 122, 139, 139, 141, 142, 152, 159, 161

İstanbul'da akar: 51

İstanbul sokakları: 86

İstanbul yazması: 25

İsviçre manzarası: 26

İzmir: 92, 125

İzmit ve Eskişehir de değirmen: 51

-K-

Kadiri dergahı: 158

Kadılıklar: 107

Kağıt oyuncak: 66

Kafes: 53, 149, 164, 164, 164, 164, 164, 164

Kahve: 63, 98, 111, 146, 150, 151, 162

Kahvehane: 11, 98, 120

Kahve takımları: 122

Kahvaltı tepsisi: 19

Kahvaltı nevalesi: 122

Kalkan: 110

Kalem(eşya): 123

Kalem: 19, 46, 88, 102

Kalemtıraş: 107

Kandil çöreği: 109

Kanlıca: 76

Kandil mumları: 116

Kandil yazması: 109, 156

Kanepe: 54, 68, 69

Kapalı çarşıdaki dükkan: 140, 162

Kapı: 25, 54, 54, 54, 63, 82, 92, 113,
121, 121, 122, 143, 151, 160, 160,
169, 170, 171

Kapı aralığı: 48

Karabiber: 127

Karaca Ahmet: 141

Karlı dağlar: 26

Kart: 25

Karyola: 18, 102, 106, 123

Kastamonu: 122

Katran: 87

Kazak: 87

Kazasker konağı: 109

Keçe: 156

Kefe: 168

Kefen: 111

Keman: 121, 159, 160, 160, 160,
160, 160, 161, 161

Keman kutusu: 161

Kepen: 146, 151

Kerpeten: 156

Kese: 48

Keser: 102

Keşköl: 109

Kılıç: 155

Kılıç kayuışı: 146

Kırım: 170, 175

Kibrit kutusu: 21

Kilm: 156

Kiler: 134

Kitap: 21, 22, 23, 24, 25, 38, 38, 39,
40, 41, 43, 77, 78, 83, 96, 108, 115

Klinik: 115

Koltuk: 20, 22, 66, 67, 130, 151

Konak: 21, 21, 23, 29, 46, 52, 52,
54, 58, 59, 67, 84, 85, 89, 89, 89,
92, 92, 97, 106, 107, 107, 109, 124,
129, 136, 140, 141, 142, 143, 143,
145, 149, 151, 152, 169, 171

Komidin: 20, 34, 69

Konsol: 22, 25, 107, 124

Konya: 92

Kordon: 140

Koru: 106

Kömür: 134

Köprü başı: 111

Köşe minderi: 78, 78, 130

Köşk: 17, 116

Köylü kulübesi: 104

Kumkapı: 141

Kuran: 164

Kutu: 107, 168, 168

Kuyumcu: 76

Kuzu derisi: 157

Küçük Pazar çarşısı: 109

Kütüb-i nefise: 21

Kütüphane: 54, 64, 122

-L-

Lamba: 24, 64, 69, 71, 127

Laboratuvar: 57

Lahiyalar: 43, 46

Laleli: 148, 151, 152

Leğen: 156

Levha: 165

Londra: 51

Lugat: 19

Lüfer: 110

-M-

Mabeyn: 36, 45, 46, 47

Maçkada'ki ev: 20

Madalya: 53

Mahalle: 88, 149

Mahfaza: 33

Mahkeme: 44, 44, 87, 124

Mahmudiye altını: 142, 143, 143,
143, 144, 144, 146

Mangal: 133, 158

Manisa kavunu: 109

Masa: 20, 22, 22, 23, 39, 47, 48,
105, 127, 146, 153, 153, 153, 170

Matbaa: 89

Mecelle: 123, 123, 124

Mecidiye: 95

Mecidiye camii: 91

Medine: 108

Medrese: 56, 85, 85, 86, 86, 88, 90,
106, 109

Mektep: 169, 37, 73

Mekendonya: 112, 112

Mekke: 108

Mengene: 39, 40, 40

Memalik-i Osmaniye: 123

Merdiven: 39, 46, 46, 121, 136, 152,
153, 154, 157

Merhem: 157, 164

Mercan: 121

Meşihat: 45, 57, 114, 114, 114

Meşin hevenkleri: 39

Meşin çanta: 146

Meydan: 54

Meyhane: 121, 147

Mezar: 22, 45, 106, 147

Meze: 154

Mısır: 18, 51, 158

Mısır unu: 94, 95

Minare: 106, 110

Minder: 164

Minyatür: 22, 25

Mum: 118

Musluk lülesi: 106

Mutfak: 102, 102, 121

Mücevher: 25, 69, 95, 117

Mücevher çekmeces: 125

Mülkiye: 43, 62, 120

Mürekkep: 124

Müze: 25

-N-

Nafaka: 87

Ney: 22

Nişan(takı): 71, 133

Nuri Osmaniye: 97

-O-

Oda: 22, 22, 22, 23, 32, 40, 55, 61, 62, 62, 63, 64, 66, 66, 71, 89, 93, 97, 105, 107, 107, 115, 117, 118, 121, 122, 127, 131, 132, 132, 138, 146, 149, 150, 150, 151, 152, 153, 153, 153, 161, 161, 169

Odessa: 87, 125, 125

Ocak(eşya): 121, 158

Ocaklar(yer): 54, 54, 145

Orman: 53

-Ö-

Öküz oğlu vakfı imareti: 123

Örtü: 118

-P-

Papatya: 165

Para: 51, 62, 62, 87, 89, 104, 125, 141, 142, 142, 143, 144, 144, 145, 145, 145, 146, 146, 147, 147, 151, 153, 159

Paris: 56, 77, 99, 113

Pasteur enstitüsü: 115

Pazar: 162, 162

Pazar yari: 111

Pekmez: 95

Pencere: 17, 22, 39, 43, 80, 92, 102, 106, 115, 118, 121, 121, 121, 121, 151

Perde: 63, 136

Peşkir: 134

Petrol lambası: 124

Petersburg: 87

Portre: 116, 116, 116, 117, 120

Protestan kilisesi: 142

-R-

Rahle: 20

Rakı: 147

Ramazan sofrası: 109

Resim: 25, 120

Roma: 34

Roman: 68, 167, 167, 168, 168, 174

Rımeli: 28, 51, 79, 91, 100, 112, 123, 139, 144

Rüştiye: 90

-S-

Saat: 15, 15, 22, 23, 23, 24, 32, 33, 33, 33, 34, 35, 67, 73, 121, 165

Sabun: 157

Sahne: 175

Sahaflar: 19

Salça: 103

Salon: 25, 131

Sandık: 107, 107, 107, 133, 136, 136, 155, 156, 156

Satranç masası: 127

Satranç tahtası: 126, 126

Saraçhane: 141

Saraciye şirketi: 147

Sarraflar: 54

Saray: 28, 44, 57, 59, 60, 64, 80, 86, 86, 90, 92, 101, 102, 104, 133, 135, 135, 142, 161, 161

Sarraf dükkanı: 146

Sedef ayna: 22

Sedef çakı: 165

Sedir: 20, 164, 165

Selanik: 112

Selamlık: 36, 52, 61, 89, 93, 137,
143, 151, 152, 153, 161

Semt: 148, 149, 150, 150, 171, 171

Senet: 52, 88, 123

Ser porseleni: 24

Serasker kapısı: 139

Sepet: 26, 139

Sırbistan: 112

Sırmalı eşya: 140

Sigara: 58, 124, 124

Sinop: 122, 122, 139,

Sofa: 35, 121, 131

Soğan: 154

Sokak: 19, 102, 106, 112, 121, 121,
142, 142, 142, 142, 149, 152, 171,
172

Sokak kapısı: 102

Su: 118

Sulu boya: 115

Süleymaniye: 145

Sürahi: 25

Sürme: 57

-Ş-

Şadırvan: 106

Şam: 107, 108

Şehzade başı: 110, 120, 121

Şeker: 162

Şerbetçiler: 120

Şeyhül islam kapısı: 109

Şura-i devlet: 19, 44, 45, 46, 68, 74,
81

-T-

Tabak: 154

Tabanca: 151

Taht: 53

Tahta: 58, 69, 106

Tahta oyması: 165

Takvim 159

Takvimli saat: 139

Tanbur: 19

Tas: 117

Taşlar: 64

Taşlık: 90, 122

Tavan: 105

Tavan arası: 39, 39

Tefsir: 123

Telve duvak: 22

Tekke: 109

Tekirdağ karpuzu: 109

Teneke kutu: 123

Tepsi: 63

Tebeşir silgisi: 50

Terazi: 121, 172

Tersane: 143

Tezgah: 163

Tıbbiye: 115, 115

Tıbbiye-i şahane: 118

Tılsım: 109

Tirebolu: 87

Tophane: 134

Torba: 54, 144, 14

Tokmaklı kapı: 54

Trabzon: 124, 125, 136, 154

Trakya: 112

Tulumbacı koğuşu: 157

Tutkal: 39, 40

Türbe: 108, 131

Türkiye: 140

Tütün: 124

-Ü-

Üsküdar: 141

-V-

Vapur ışıkları: 70

Vazo: 34

Vefa yolu: 120

Venedik feneri: 116

Viyana: 87, 163

-Y-

Yalı: 27, 58, 75, 76, 82, 105, 106

Yastık: 20, 72, 93, 142

Yatak: 15, 15, 15, 19, 20, 22, 22, 22,

44, 61, 64, 68, 69, 71, 72, 91, 93,

102, 121, 131, 154, 157

Yazı takımı: 107

Yeni kapı Mevlevihanesi: 75

Yemek masası: 81, 103

Yemek odası: 35

Yemek sofrası: 19, 35

Yem torbası: 142

Yer yatağı: 121

Yırtık göz hasan efendi medresesi:

122

Yolluk: 95

Yorgan: 18, 22

Yunanitan: 112

Yumurta: 157, 171

Yüzük: 48

-Z-

Zahire şirketi: 120, 147

Zemberek: 15, 33, 34, 36, 46

Zift: 88

Zonguldak: 87, 87

Kaynakçalar:

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu. II. Baskı Ankara, İslam Ansiklopedisi, 12. Cilt, Birinci Basılış, Devlet Kitapları, Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul: 1974, Gövsa, İbrahim Alaettin, Resimli Yeni Lügat Ve Ansiklopedi. Öngör, Sami. Coğrafya Sözlüğü Milli Eğitim Basım Evi İstanbul: 1961.

Sakaoğlu, Necdet. Tanzimat'tan Cumhuriyete Tarih Sözlüğü İletişim Yayınları. I. Baskı, İstanbul. Büyük Lügat Ve Ansiklopedi Meydan 1985.

Laoure, 12. Cilt Meydan Yayın Evi. İstanbul: 1973-76

Kabaklı, Ahmet. Türk Edebiyatı. İstanbul: 1985 Yeni Türk Ansiklopedisi

Tanpınar, Ahmet Hamdi. Dergah Yayınları. Üçüncü. Baskı. 1995